

Lakialoite LA 36/2019 vp

Antti Lindtman sd ym.

Lakialoite laeiksi rintamasotilaseläkelain 9 §:n ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteen tarkoituksena on rintamasotilaseläkelain ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaisen rintamalisän korottaminen. Etuuksia korotettaisiin siten, että rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä sekä ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukainen rintamalisä nousisivat 125 euroon kuukaudessa.

Valtion talousarviossa on rintamalisää ja ulkomaille maksettavaa rintamalisää varten arviomääräraha. Rintamalisien korottamisen lisäkustannukset vuodelle 2020 ovat 4 700 000 euroa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2020.

PERUSTELUT

Asian tausta

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettu laki (1184/1988) muuttui 1.11.2019 alkaen siten, että rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut tulivat lakisääteisiksi. Lakimuutoksen jälkeen rintamaveteraanien ja sotainvalidien kotipalvelut ovat sisällöltään ja laajuudeltaan samantyyppiset. Veteraanijärjestöt ovat todenneet, että osa elämiseen liittyvistä maksuista jää lakimuutoksen jälkeen edelleen veteraanien maksettavaksi. Tällaisia kustannuksia ovat laitoshoidosta tai tehostetusta palveluasumisesta perittävät vuokrat, silmälasit, lääkekustannusten omavastuu sekä lääkkeet, joita Kansaneläkelaitos ei korvaa. Järjestöjen mukaan veteraanien taloudellista asemaa voitaisiin tukea yksinkertaisesti korottamalla kaikkien tunnuksen omaavien veteraanien saaman rintamalisän määrää.

Eduskuntaryhmät ovat syksyn aikana käsitelleet Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan ja rintamaveteraanien neuvottelukunnan esityksiä veteraanien aseman parantamisesta. Eduskuntaryhmät ovat yhteisesti päättäneet korottaa rintamalisää nykyisestä noin 50 eurosta 125 euroon. Esitys koskee myös ulkomaille maksettavaa rintamalisää.

Lakialoite LA 36/2019 vp

Hallitus on sitoutunut huomioimaan korotuksen valtion talousarvion täydentävän esityksen yhteydessä.

Nykytila ja sen arviointi

Rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaan henkilölle, jolle on annettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus, maksetaan rintamalisää 484,92 euroa vuodessa. Kyseisen laissa ilmoitettu euromäärä on vuoden 2001 indeksitasossa. Vuoden 2019 tasossa rintamalisän määrä oli 602,28 euroa vuodessa. Rintamalisä maksetaan kerran kuukaudessa osana Kansaneläkelaitoksen maksamaa kansaneläkettä. Vuonna 2019 rintamalisän määrä oli 50,19 euroa kuukaudessa.

Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) perusteella. Ulkomaille maksettava rintamalisä maksetaan kaksi kertaa vuodessa, ja sen määrä laissa ilmoitetun vuoden 2001 indeksitason mukaisena on 484,08 euroa vuodessa. Vuonna 2019 ulkomaille maksettavan rintamalisän määrä oli 601,20 euroa vuodessa.

Rintamalisä ei ole verotettavaa tuloa, eikä rintamalisä vaikuta muihin etuuksiin. Vuoden 2019 syyskuussa rintamalisän saajia oli 8 613 henkilöä, joista miehiä oli 4 390 henkilöä ja naisia 4 223 henkilöä. Ulkomaille maksettavan rintamalisän saajia oli 76 henkilöä, joista miehiä oli 49 henkilöä ja naisia 27 henkilöä.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Aloitteen tavoitteena on rintamasotilaseläkelain ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaisen rintamalisän korottaminen 50,19 eurosta 125 euroon kuukaudessa. Korotus huomioiden rintamalisän määrä on laissa ilmoitetun vuoden 2001 indeksitason mukaisena 1 195,92 euroa vuodessa. Korotus huomioituna rintamalisän määrä vuoden 2020 tasossa on noin 1 500 euroa vuodessa. Ulkomaille maksettavaa rintamalisää korotettaisiin vastaavasti.

Vaikutukset

Kansaneläkelaitoksen kannalta korotuksen mahdollinen toteutusaikataulu on aikaisintaan 1.4.2020. Kansaneläkkeen ja rintamalisien maksupäivä on kuukauden 7. päivä. Maksuajot, joilla säännölliset maksut joka kuukausi toteutetaan, ajetaan noin viisi päivää ennen maksupäivää. Käyttöönoton täytyy olla heti, kun edellisen kuun maksuajot on ajettu, sillä sen jälkeen seuraavan kuukauden säännölliset maksut alkavat muodostua.

Kansaneläkelaitoksen käyttöönnoton tulisi olla kaksi kuukautta ennen voimaantuloa, helmi-maaliskuun vaihteessa. Kahdessa kuukaudessa Kansaneläkelaitos tekee ja testaa ohjelmat, jotka käyvät läpi koko kansaneläkejärjestelmän tietokannan. Kaksi kuukautta on ehdoton minimiaika muutoksen toteuttamiselle, jotta kansaneläkejärjestelmän häiriötön toiminta pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa. Käyttöönotto tätä ennen voisi vaarantaa eläkkeiden maksamisen normaalisti. Tämän johdosta muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2020.

Lakialoite LA 36/2019 vp

Korotuksen johdosta vuoden 2020 kustannukset lisääntyisivät noin 4 700 000 euroa. Määrärahan lisätarve vuodelle 2020 on siten 4 700 000 euroa. Luvuissa ovat mukana sekä rintamalisä että ulkomaille maksettava rintamalisä.

Vuonna 2021 kustannukset ovat lähes samaa tasoa kuin vuonna 2020, ja seuraavina vuosina kustannukset alenevat. Alla olevasta taulukosta käyvät ilmi vuosien 2020—2024 rintamalisän ja ulkomaille maksettavan rintamalisän saajat keskimäärin vuodessa, rintamalisän määrä kuukaudessa sekä rintamalisän määrä kuukaudessa aloitteessa ehdotetun korotuksen mukaisena. Lisäksi alla näkyvät kustannukset vuosina 2020—2024 ilman korotusta ja korotus huomioituna.

Ehdotuksen kustannusvaikutukset:

	2020	2021	2022	2023	2024
Saajat keskimäärin	7 000	5 050	3 600	2 550	1 800
Rintamalisä, euroa/kk	50,68	51,49	52,39	53,26	54,16
Tasokorotettu rintamalisä	125,00	126,99	129,21	131,35	133,57
Rintamalisämeno ilman korotusta, milj. euroa	4,2	3,1	2,3	1,6	1,2
Tasokorotuksen lisäkustannus, milj. euroa	4,7	4,6	3,3	2,4	1,7

Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset muutoksen toimeenpanosta olisivat arviolta 15 000—20 000 euroa.

Suhde talousarvioesitykseen

Rintamalisää varten on valtion talousarvion momentilla 33.50.50 arviomääräraha. Momentille on ehdotettu lisättäväksi 4 700 000 euroa vuoden 2020 talousarvion täydennyksessä rintamalisien korottamiseksi aloitteessa esitetyn mukaisesti (HE 89/2019 vp).

Voimaantulo

Kansaneläkelaitoksen kannalta korotuksen mahdollinen toteutusaikataulu on aikaisintaan 1.4.2020, joten lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2020.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

Lakialoite LA 36/2019 vp

1.

Laki

rintamasotilaseläkelain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rintamasotilaseläkelain (119/1977) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 421/2019, seuraavasti:

9 §

Henkilölle, jolle on annettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus, maksetaan rintamalisää 1 195,92 euroa vuodessa. Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) perusteella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2020.

2.

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomailla maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 422/2019, seuraavasti:

3 §

Rintamalisä on 1 195,92 euroa vuodessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2020.

Lakialoite LA 36/2019 vp

Helsingissä 26.11.2019

Antti Lindtman sd
Ville Tavio ps
Kai Mykkänen kok
Antti Kurvinen kesk
Emma Kari vihr
Paavo Arhinmäki vas
Anders Adlercreutz r
Päivi Räsänen kd
Harry Harkimo liik